

Dosarul nr. 2ra-1620/18

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul central - (judecător Victoria Railean)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău - (judecători Nelea Budăi, Valeru Efros, Ion Muruianu)

Î N C H E I E R E

05 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Pavel Hapațuc,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Hapațuc împotriva
Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni și Primăriei orașului Căinari,
intervenient accesoriu Hapațuc Liubovi cu privire la contestarea avizului, anchetei sociale,
încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor judiciare,
împotriva deciziei din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de Pavel Hapațuc, menținută hotărârea din 21 noiembrie 2017 a
Judecătoria Căușeni, sediul central,

c o n s t a t ă :

La 01 august 2017, Pavel Hapațuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni și Primăriei or. Căinari,
intervenient accesoriu Hapațuc Liubovi cu privire la contestarea avizului, anchetei sociale,
încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor judiciare (f.d. 8-9).

În motivarea acțiunii a indicat că, la 22 decembrie 2016, a depus la Judecătoria
Cahul, sediul Cantemir cerere de chemare în judecată împotriva Liubovei Hapațuc privind
desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor xxxxxx. Având în vedere
că Hapațuc Liubovi are domiciliul stabilit în r-nul Căușeni, or. Căinari, instanța a solicitat
avizul cu privire la determinarea domiciliului copilului minor de la intervenientul
accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei din or. Căușeni.

A mai menționat că, la 27 martie 2017, participând în ședință de judecată la Judecătoria Cahul, sediul Cantemir, în cauza civilă Pavel Hapațuc împotriva Liubovei Hapațuc privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, a făcut cunoștință cu avizul privind determinarea domiciliului copilului minor din 14 februarie 2017 și ancheta socială din 01 februarie 2017 emise de pârât, în care era indicat că, reclamantul este consumator de băuturi alcoolice și că aplică violență în familie.

Reclamantul a afirmat că aceste constatări sunt absurde, nu corespund realității, deoarece nu au fost probate și neexplicabil cum au fost constatate, având în vedere că persoana responsabilă de întocmirea actelor, de fapt, nu a avut întrevederi cu Pavel Hapațuc, pentru a constata că el este consumator de băuturi alcoolice și nici nu a fost efectuată o anchetă socială la domiciliul lui, de vreun organ competent, care ar fi constatat astfel de caracteristici negative în privința personalității sale.

A explicat că, conform Managementul pe caz, Ghidului asistentului social, aprobat prin Ordinul MPSFC nr.71 din 03 octombrie 2008, de regulă, ancheta socială se utilizează pentru evaluarea inițială, care trebuie să corespundă următoarelor cerinți: trebuie să înceapă de la situația în care se află beneficiarul la moment, să conțină descrierea problemei și specificarea necesităților, să nu conțină prejudecăți din partea asistentului social, evaluarea inițială, de regulă, este realizată de către asistentul social comunitar și specialistul în protecția drepturilor copilului din primărie, fiind posibilă în unele cazuri, evaluarea trebuie să includă următoarele etape de bază: planificarea evaluării (se decide când și cum va fi efectuată evaluarea); colectarea informației (ce informație va fi colectată și modul în care va fi colectată și înregistrată); verificarea informației, în cazul în care există diferențe dintre informații, informațiile sunt incomplete sau contradictorii; în procesul de verificare a informației, asistentul social trebuie să identifice informația contradictorie și să încerce să înlăture diferențele prin verificare încrucișată (din mai multe surse de informare); analiza informației (în ce măsură informația colectată reflectă situația familiei și a copilului, necesitățile lui și riscul existent). În ancheta socială, la rubrica Problemele cu care se confruntă familia, trebuie inclusă informația privind situația din familie în baza observațiilor și discuțiilor efectuate de către asistentul social cu membrii familiei, cât și problemele pe care le enunță singură familia.

Opinează că ancheta socială din 30 ianuarie 2017 a fost emisă ilegal și neîntemeiat, fără a fi colectată, verificată și analizată informația, astfel susceptibilă de a fi declarată nulă. Analizând și avizul Direcției asistență socială și protecția familiei Căușeni, a constatat că în aviz s-a indicat denumirea instanței Judecătoria Căușeni, însă avizul respectiv a fost prezentat în ședința Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir.

A mai susținut că Direcția asistență socială și protecția familiei Căușeni nu a prezentat certificate sau acte care să confirme faptul că Pavel Hapațuc este consumator de

băuturi alcoolice și aplică violență față de Liubovi Hapațuc, mai cu seamă în condițiile în care în comisia de examinare a condițiilor de trai și sociale, a participat ca membru medicul de familie Mstoeva Maria.

Reclamantul a invocat că, în absența actelor corespunzătoare, concluziile Direcției asistență socială și protecția familiei Căușeni sunt neîntemeiate, și prin urmare avizul contestat este ilegal și susceptibil de a fi declarat nul, iar dat fiind faptul că avizul și ancheta socială au fost emise de către Direcția asistență socială și protecția familiei Căușeni, ancheta socială fiind aprobată și nesemnată de primarul or. Căinari, Maria Ghelan, cu abateri de la lege și au fost incluse date denaturate ce înjosec onoarea, demnitatea lui Pavel Hapațuc ca personalitate, ca soț și ca tată, prin care direct lezează dreptul de a fi stabilit domiciliul copilului minor cu Pavel Hapațuc. De asemenea a considerat că prin acțiunile ilegale ale Direcției asistență socială și protecția familiei Căușeni, se împiedică asigurarea bunăstării copilului, iar prin neasigurarea restabilirii lui Pavel Hapațuc în drepturile lezate și recuperarea prejudiciului, de către Direcția asistență socială și protecție a familiei Căușeni, conduce la nesatisfacerea drepturilor legitime ale sale, și ca urmare la suportarea unui prejudiciu moral.

Reclamantul a solicitat admiterea spre examinare a cererii de chemare în judecată, anularea avizului emis de Direcția asistență socială și protecția familiei Căușeni din 14 februarie 2017 cu privire la determinarea domiciliului copilului minor xxxxx, anularea anchetei sociale din 30 ianuarie 2017, emise în privința solicitantului xxxxx, încasarea în mod solidar din contul Direcției asistență socială și protecția familiei Căușeni și Primăria Căinari în beneficiul reclamantului a prejudiciului moral în mărime de 100000,00 lei, precum și a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2017 a Judecătorei Căușeni, sediul central, procesul civil în privința cerințelor din cererea de chemare în judecată cu privire la anularea Avizului Direcției Asistentă Socială și Protecție a Familiei Căușeni din 14 februarie 2017, cu privire la determinarea domiciliului copilului minor xxxxx și anularea anchetei sociale din 30 ianuarie 2017 emise în privința solicitantului xxxxx, s-a încetat deoarece cerințele date nu urmează a fi judecate în procedură civilă. S-au respins ca neîntemeiate cerințele cu privire la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor judiciare (f.d. 68-74).

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 29 noiembrie 2017, Pavel Hapațuc a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 21 noiembrie 2017 a Judecătorei Căușeni, sediul central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri (f.d. 77, 94).

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prin decizia din 22 februarie 2018, a respins apelul declarat de xxxxx, a menținut hotărârea din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul central (f.d. 101-112).

Instanța de apel a statuat că, prima instanță just a concluzionat că procesul urmează a fi încetat în privința pretențiilor înaintate de xxxxx cu privire la anularea avizului Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni din 14 februarie 2017, cu privire la determinarea domiciliului copilului minor xxxxxx și a anchetei sociale din 30 ianuarie 2017, or, acestea nu urmează a fi judecate în procedură civilă.

În acest sens, Colegiul a remarcat faptul că atât avizul Direcției Asistență Socială și Protecție a familiei Căușeni din 14 februarie 2017 cu privire la determinarea domiciliului copilului minor xxxxxx, cât și ancheta socială din 30 ianuarie 2017, în care au fost vizați Pavel Hapațuc și Liubovi Hapațuc, în calitate de soți și părinți a copilului minor, nu constituie acte administrative, acestea fiind eliberate cu titlu recomandabil și informativ, care nu produc, de sine însăși, efecte juridice, deoarece acestea nu constituie în sine o decizie a autorității tutelare, dar o concluzie dată în cadrul unui litigiu civil cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, care urmează a fi apreciate, de rând cu alte probe, de instanța competentă.

Instanța de apel a evidențiat faptul că înscrisurile contestate de Pavel Hapațuc au doar valoare de probe în procesul civil, care nu sunt obligatorii pentru instanța de judecată care le-a solicitat și dânsul, ca și parte în acel litigiu, are posibilitate să combată conținutul lor cu alte probe pertinente și admisibile, în strictă corespundere cu prevederile capitolului X din Codul de procedură civilă, care reglementează institutul probelor și probațiunii.

Concomitent, Colegiul a conchis că, deoarece pretențiile privind încasarea prejudiciului moral sunt subsecvente cerințelor primare, în privința căror procesul judiciar a fost încetat, pe motiv că acestea nu urmează a fi examinate în procedură civilă, prima instanță just a respins aceste solicitări ca fiind neîntemeiate și lipsite de suport juridic.

La 04 iunie 2018, Pavel Hapațuc, reprezentat de avocatul Dorin Reșetilov, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul central și deciziei din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d.118-120).

În susținerea recursului declarat, reprezentantul recurentului a indicat că nu este de acord cu soluțiile instanțelor ierarhic inferioare, considerând că de către instanțele judecătorești nu au fost elucidate pe deplin circumstanțele cauzei, iar instanța de apel a interpretat eronat prevederile Legii contenciosului administrativ, concluzionând că avizul și ancheta socială nu sunt acte administrative.

Reprezentantul recurentului, relevând prevederile art. 57², art. 63 alin. (3), art. 73 Codul familiei, art. 29 alin. (1), art. 40 alin. (4) din Legea privind administrația publică

locală nr. 435 din 28 decembrie 2006, art. 1 din Legea asistenței sociale nr. 547 din 25 decembrie 2003 a opinat că avizul solicitat de instanța de judecată de la autoritatea tutelară, în soluționarea litigiilor de stabilire a domiciliului copilului minor este act administrativ și prin urmare, litigiile de contestare a avizului și anchetei sociale emise de autoritatea tutelară, se examinează de instanțele de judecată în procedură de contencios administrativ.

Deasemenea reprezentantul recurentului a remarcat că instanțele judecătorești neîntemeiat au încasat de la reclamant cheltuielile de judecată suportate de către intervenientul accesoriu Liubovi Hapațuc. Or, de către aceasta nu a fost demonstrat că suma de 5000,00 lei a fost în mărime reală, necesară și rezonabilă.

În concluzie, reprezentantul recurentului a menționat că hotărârea instanței de fond a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale, cu neaplicarea legii care trebuia aplicată și anumele Legea contenciosului administrativ și a interpretat eronat legislația contenciosului administrativ și prevederile art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 18 iulie 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat participanților la proces câte o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copiei respective (f.d. 127).

La 21 august 2018, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni a depus referință la cererea de recurs depusă de Pavel Hapațuc, prin care a solicitat respingerea recursului, cu menținerea hotărârii din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Căușeni și deciziei din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d.130-131).

Verificând argumentele invocate de Pavel Hapațuc și reprezentantul acestuia, avocatul Dorin Reșetilov în cererea de recurs, pe baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. a¹) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5).

În conformitate cu art. 429 alin. (4) și (5) Cod de procedură civilă, nu pot fi atacate cu recurs:

- a) deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare care nu se supun niciunei căi de atac;
- b) hotărârile în privința cărora apelul a fost retras în modul prevăzut la art.374;
- c) deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.

Nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

În speță, recursul este declarat împotriva deciziei din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care poate fi atacată cu recurs și respectiv recursul declarat de Pavel Hapațuc nu poate fi considerat inadmisibil în temeiul art. 433 lit. a¹) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În corespundere cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 3707 (f.d. 113), decizia din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces la 26 martie 2018. Având în vedere că la materialele dosarului lipsesc înscrisuri care ar confirma cu certitudine data recepționării deciziei, recursul declarat la data de 04 iunie 2018 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost depus de reprezentantul recurentului Pavel Hapațuc, avocatul Dorin Reșetilov, în temeiul mandatului nr. MA 0524022 din 30 mai 2017, astfel temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă nu are incidență.

Potrivit art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, completul relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate supra, completul conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate la art. 433 lit. a¹), b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor cu privire la încadrarea celor invocate în recurs în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2)-(4) Cod de

procedură civilă, completul constată existența temeiului de inadmisibilitate stipulat la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă.

Conform art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Potrivit art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Conform art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În speță, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Iar, din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, recurentul a reluat criticile formulate în fazele procesuale anterioare, asupra cărora instanța de apel și instanța de fond s-au pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanțele inferioare nu sunt suficient de fundamentate și nu au vocația de a conduce la modificarea soluției în prezenta cauză civilă.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile *Delcourt* contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și *Erfar-Avef* contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or, prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea *Trevisanato* contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul învederează că obligația de a motiva un act judecătorec poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea *Hansen* contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea *Nersesyan* contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Potrivit art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din considerentele nominalizate și având în vedere faptul că instanța de apel și instanța de fond au examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor, argumentele principale ale recursului, care sunt similare argumentelor invocate în instanța de apel, au fost

verificate minuțios la judecarea cauzei în ordinea de apel, completul ajunge în mod unanim la concluzia de a considera recursul declarat de Pavel Hapațuc inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Pavel Hapațuc se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Valeriu Doagă

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Luiza Gafton